

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

www.lpkts.lt

Trisdešimt šeštieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2024 m. rugpjūčio 9 d.

Nr. 29 (1579)

Trisdešimt ketvirtą kartą į Dubysos slėnį rinkosi ešelonų broliai, ešelonų sesės

Štai ir vėl Dubysos slėnio krantais Raseinių rajone nuošė trisdešimt ketvirtasis Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos organizuojamas sąskrydis „Su Lietuva širdy“, leidęs išgyventi daug įsimintinų akimirkų: susikaupimą šv. Mišių maldoje, susitikimo su bendraminčiais džiaugsmą, gėrėtis LPKTS filialų dalyvių eiseną, jaudinančiu momentu, kai keliamos svarbiausios Lietuvos vėliavos, klausytis po Dubysos slėnį sklindančių tremtinių chorų atliekamų dainų, šokti ir dainuoti kartu su charizmatiškuoju solistu Eugenijumi Chrebtovu.

Šventinei eisenai nusileidus į slėnį, choristams sustojus į jiems skirtas vietas, buvo pakeltos vėliavos: skambant valstybės himnui Lietuvos Respublikos vėliavą kartu su Garbės sargybos kuopos kariais kėlė LPKTS Šakių filialo pirmininkė, Seimo narė Irena Haase, LPKTS vėliavą – Varėnos filialo pirmininkas Juozas Stramkauskas, Europos Sąjungos – LPKTS Marijampolės filialo pirmininkas Rolandas Raibikis, Raseinių rajono vėliavą – Raseinių rajono meras Arvydas Nekrošius.

Prisimenant tėvus ir senelius, brolius ir seseris, kritusius pasipriešinimo kovose, negrįžusius iš lagerių ir tremčių, išėjusius Amžinybėn, jų atminimas pagerbtas tylos minute. Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos kariai išnešė gėles prie Kankinių memorialo Ariogalos kapinėse.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos vėliavą neša Biržų filialo atstovai

Eisenoje karo istorijos rekonstruktorių klubas „Partizanas“

Mūsų ateitis

Dubysos slėnyje sąskrydžio svečiai ir dalyviai

(keliamą į 2 psl.)

Partizanų dainos prie partizanų vadų bunkerio

Laimutė KRAUKŠLIENĖ

Liepos 10-ąją buvusiam partizanui, politiniam kaliniui, tremtiniui Juozui Jakavoniui-Tigrui būtų suėję 99 metai. Kaip pasakoja Seimo narė, politikė Angelė Jakavonytė, ši diena šeimoje visuomet buvo šventinė, tad, ir praėjus trejiems metams po jo mirties, su artimaisiais nutarta šia proga tradiciškai rengti susitikimus-susijėjimus gimtojoje sodyboje ant Merkio kranto, Kasčiūnuose, kur po karo buvo įrengtas vadų bunkeris (dabar atkurtas toje pačioje vietoje, nes buvo sunaikintas – užverstas žemėmis), ir dainuoti partizanų dainas.

Kalba Angelė Jakavonytė

Liepos 27 dieną (ši diena, anot Angelės, pasirinkta tarsi simboliškai – šiomis dienomis Merkinėje atrasti trijų partizanų palaikai, o vieno iš jų – Kvaraciejaus kapą tėvelis žinojo ir lankė) į Kasčiūnus suvažiavo daugybė renginio dalyvių. Po sugiedoto Lietuvos himno ir pakeltos vėliavos renginį muzikine gaida pradėjo smuikininkė Vilija Pranskietė, pietų Lietuvos partizanų vado plk. Juozo Vitkaus-Kazimieraičio vaikaitė. Po partizanų dainų, atliktų Alberto Antanavičiaus-Šeksyry, Perlojos liaudiškos muzikos kapelos, dainavo: LPKTS Varėnos filialo dainininkai; Valkininkų (Varėnos r.) bendruomenės moterų vokalinis ansamblis „Santaka“, vadovė Aldona Japertienė; Merkinės kultūros centro folkloro ansamblis „Kukalis“, vadovė Laimutė Jakštienė; Alytaus etnografinis ansamblis „Šilagėlės“ ir ansamblis „Romansas“.

(keliamą į 4 psl.)

Trisdešimt ketvirtąjį kartą į Dubysos slėnį rinkosi ešelonų broliai, ešelonų sesės

(atkelta iš 1 psl.)

Šv. Mišias aukojo kardinolas Sigitas Tamkevičius, Kauno vyskupas augziliaras Saulius Bužauskas, Ariogalos klebonas Gintautas Jankauskas, giedojo choras „Adoramus“ iš Vilniaus ir jungtinis tremtinių choras.

Sąskrydžio šventinė ugnis, kurią Kauno karo muziejaus sodelyje prie Nežinomo kareivio kapo įžiebė LPKTS valdybos pirmininkas Vladas Sungaila, buvo perduota LPKTS pirmininkui dr. Gvidui Rutkauskui, kuris uždegė sąskrydžio aukurą. Buvę tremtiniai, politiniai kaliniai ir laisvės kovų dalyviai savo auka atpirko mūsų laisvę ir nepriklausomybę. Jų atminimui Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos kariai atliko tris garbės salves: Lietuvos politiniams kaliniams ir partizanams, buvusiems tremtiniams ir Laisvės kovotojams, ir Tėvynei Lietuvai.

Sąskrydyje dalyvavo daug garbių svečių, Seimo narių, miestelio vadovų, patriotinių organizacijų atstovų, vietinių gyventojų. Savo apsilankymu pagerbė prof. Vytautas Landsbergis, Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė, finansų ministrė Gintarė Skaistė, krašto apsaugos ministras Laurynas Kasčiūnas, dr. Arvydas Anušauskas, Andrius Kupčinskas, prof. Valdas Rakutis, Vytautas Juozapaitis, Angelė Jakavonytė, Kazys Starkevičius, Audronius Ažubalis, Justinas Urbanavičius, Žygimantas Povilionis, Rasa Baškienė ir kiti.

Šventės dalyvius sveikino LPKTS pirmininkas G. Rutkauskas. Pirmininkas sakė: „Esu įsitikinęs, kad mūsų visų tremtinių laisvės troškimas, viltis ir tikėjimas padėjo mums išlikti tremtyje nepalūžus, patiriant nežmoniškus sunkumus ir netektis. Dabar, kai esame laisvos, nepriklausomos ir saugios Valstybės piliečiai, mums labai neramu dėl tų šalių, kurios trokšta laisvės ir nepriklausomybės. Mes visa širdimi su kovojančia už savo nepriklausomybę Ukraina, nes puikiai žinome ir prisimename, kas tai yra sovietinė vergovė. Šia skaudžia tema teikiame rezoliuciją“.

Taip pat buvo paskelbta ir rezoliucija dėl Komunistų partijos nusikaltamos veiklos. Rezoliucijas spausdina-me atskirai.

Sveikinimo žodžius tarė Ministrė Pirmininkė I. Šimonytė, prof. V. Landsbergis, LPKTB pirmininkas Pranas Ulozas, LGGRTC Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus direktorė Ramunė Driaučiuonaitė, svečius tremtinius, atvykusius iš Latvijos, pristatė LPKTS valdybos pirmininkas Vladas Sungaila.

Sąskrydyje buvo demonstruojami du filmai. Vienas apie Lokio rinktinės Vyties kuopos partizanų vadą Juoza

Streikų-Stumbrą. Filmą sukurtas jo 100-osioms gimimo metinėms paminėti (filmo autorė ir režisierė žurnalistė Danguolė Bunikienė). Filmo kūrybinė grupė dar turėjo progą užfiksuoti autentiškus prisiminimus. Buvo galima išgirsti ne tik senolės Veronikos, pažinėjusios Streikus, bet ir brolių sesers, buvusios ryšininkės ir partizanės šviesios atminties Valerijos Streikutės-Piemenaite's jautrų pasakojimą, istorikų įrašytą dar prieš dešimtmetį. Kitas filmas apie legendinę Lukšų šeimą, sukurtas Antano Lukšos 100-osioms gimimo metinėms paminėti.

Šventinė eiseną

Prie Amžinosios ugnies Andrius Kupčinskas, Vladas Sungaila su svečiais iš Lenkijos

Vėliavų pakėlimo ceremonija

Dainuoja jungtinis buvusių tremtinių choras

Diskusijų palapinėje vyko pokalbiai su Seimo nariais. Sąskrydžio dalyviai aktyviai uždavinėjo klausimus jiems rūpimais klausimais. Po diskusijų vyko parodų, kurios papuošė šią palapinę, pristatymai. Buvo galima susipažinti su naujausiomis knygomis ir jas įsigyti stadiono prieigose buvusiame knygynėlyje. Partizanų bunkeryje veikė ginklų paroda, buvo galima išgirsti pasakojimus apie laisvės kovas.

Sąskrydžio dalyvius ir svečius džiugino operos solisto, žavingojo E. Chrebtovo balsas, gerą nuotaiką dovanojo Latvijos šokių kolektyvas „Čiekurs“. Vasara be Ariogalos – neįmanoma. „Kol mes gyvi, kol paeiname, tol turi gyvuoti šis sąskrydis“, – teigė ne vienas kalbintasis.

„Tremtinio“ inf.
Pauliaus Rutkausko, Laimutės Kraukšlienės ir „Tremtinio“ nuotr.

Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių XXXIV sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ rezoliucijos: Dėl Lietuvos komunistų partijos (LKP) veiklos įvertinimo

Sovietmečiu LKP buvo sudedamoji Sovietų sąjungos komunistų partijos (TSKP) dalis. LKP buvo pagrindinė jėga, nulėmusi Lietuvos prisijungimą prie Sovietų sąjungos. KP vadovavo trėmimams į Sibirą. Sudarant sąrašus, daugiausia prisidėjo komunistų partijos nariai. Lietuvoje tremtinių sąrašus patvirtindavo tuometiniai sovietų Lietuvos komunistai Justas Paleckis ir Antanas Sniečkus. 1989-aisiais 20-ajame suvažiavime Lietuvos komunistų partija atsiskyrė nuo TSKP. Dalis komunistų įsijungė į Sąjūdžio veiklą, dalis išstojo iš Komunistų partijos. Po nepriklausomybės paskelbimo, nemažai komunistų partijos narių, supratę savo padarytą klaidą, bet bijodami patriotiškai nusiteikusios Lietuvos visuomenės pasmerkimo, slėpė savo narystę toje partijoje, nedeklaruodami tos priklausomybės viešai.

LR Seimui buvo siūlyta LKP pripažinti atsakinga už piliečių genocidą, trėmimus ir represijas. Įstatymo pro-

jektas buvo teikiamas pabrėžiant, kad LKP veikla yra nusikalstama, o šaliai padaryta žala iki šiol nėra deramai įver-

tinta. Lietuvoje šiuo metu nėra įstatymo, kuriuo LKP būtų pripažįstama nusikalstama organizacija. Dar 2017 m. birželio mėn. Seimas buvo priėmęs rezoliuciją, raginančią Vyriausybę parengti projektą, kuriuo LKP būtų pripažinta nusikalstama organizacija. Tačiau kol kas tokios iniciatyvos Vyriausybė neparodė. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pabrėžiama, kad LKP sovietinės okupacijos laikotarpiu šalyje įtvirtino diktatūrą ir yra atsakinga už Lietuvos piliečių genocidą, trėmimus, nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus, terorą, kovotojų už Lietuvos laisvę, taip pat civilių gyventojų naikinimą, režimo priešininkų kalinimą ir kankinimą, okupuotos Lietuvos piliečių ir juridinių asmenų turto nacionalizavimą ir konfiskavimą, prievartinę kolektyvizaciją, prievartinę mobilizaciją į SSRS kariuomenę, cenzūrą, kultūros ir religijos paminklų naikinimą ir kitokį pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių paneigimą.

2024 m. kovo mėn. 26 d. teikiant antrą kartą balsavimui, įstatymo dėl Lietuvos komunistų partijos veiklos vertinimo projektui Nr. XIIIIP-2422(2) pritarė 52, prieš balsavo 4, susilaikė 43 Seimo nariai. Pažymime, kad iki šiol minėtas įstatymo projektas dar nepriimtas. Teikiamu projektu siekiama istorinio ir moralinio teisingumo. Tačiau tai nereiškia, kad visi buvę komunistai yra nusikaltėliai. Tie, kurie buvo nomenklatūros dalis bei aukšto rango nariai Centro komitete, eidami į rinkimus, į diplomatiją, valstybės tarnybą, turėtų tai deklaruoti, kad rinkėjai žinotų, už ką balsuoja.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXXIV sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ dalyviai ragina Lietuvos Respublikos vadovus bei Seimo narius LR Įstatymu įvertinti LKP nusikalstamą, represinę ir neteisę veiklą.

Gvidas Rutkauskas,
LPKTS pirmininkas

Dėl karo veiksmų Ukrainoje

Rusijai užpuolus Ukrainą, mes, buvę Lietuvos politiniai kaliniai ir tremtiniai, smerkiame šiuos karo veiksmus ir nuširdžiai sakome – visa širdimi esame su Ukraina. Mes puikiai žinome ir prisimename, kas vyko praeityje su Lietuva, nes Rusijos agresiją esame patyrę ne vieną kartą. Buvome okupuojami, tremiami ir žudomi. Praradome savo tėvus, vaikus, sveikatą, o svarbiausia laisvę ir nepriklausomybę. Todėl puikiai

suprantame ir palaikome Ukrainą dabar, nes jai gresia toks pat likimas.

Atsižvelgiant į tai, kad Rusijos Federacija šiurkščiai pažeidė tarptautinę teisę ir tarptautinius susitarimus ir naudoja ginkluotą karinę jėgą prieš Ukrainą, išreiškiant visapusišką palaikymą Ukrainos žmonėms, Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių XXXIV sąskrydžio delegatai smerkia Rusijos Federacijos neteisėtą ir nepa-

teisinamą karinę agresiją prieš Ukrainą:

- reikalauja, kad Rusijos Federacija nedelsdama nutrauktų visus karinius veiksmus Ukrainoje, išvestų visas karines ir sukurtas pajėgas bei atitrauktų karinę įrangą iš visos tarptautiniu mastu pripažintos Ukrainos teritorijos ir visapusiškai gerbtų Ukrainos teritorinį vientisumą, suverenitetą ir nepriklausomybę, paisydama tarptautiniu mastu pripažintų jos sienų;

- ragina ES ir jos valstybes nares toliau teikti kuo didesnę ekonominę ir finansinę paramą Ukrainai, taip pat ir techninę pagalbą, su gynyba ir saugumu susijusiose srityse.

Didžiuojamės Ukrainos kovotojų drąsa, pasiaukojimu ir išsverme, nes jie gina ne tik mūsų, bet ir visos Europos laisvę.

Gvidas Rutkauskas,
LPKTS pirmininkas

Partizanų dainos prie partizanų vadų bunkerio

(atkelta iš 1 psl.)

Dainavo Druskininkų tremtinių ir politinių kalinių mišrus choras, vadovė Antanina Laurenčikienė, koncertmeisterė Jūratė Bujokienė; LPKTS Alytaus filialo politinių kalinių ir tremtinių choras „Atmintis“, vadovas Vidas Simanuskas; Alytaus mišrus vokalinis an-

Ernestas Kuckailis, Aldona Jakavonienė

nes motinos negalėjo nei kalbėti apie žuvusį laisvės kovotoją, nei verkti, juk ašaros – išduos, kad tai – tavo sūnus aikštėj nukankintas / nušautas guli, o tada ir jų pačių (bei kitų šeimos narių, artimųjų) kankinimai ir, jei ne mirtis, – tremtis Sibiran lauktų. Tais laikais daina buvo ginklas. Dainos išliko gyvos, jas dainuoja šiandien: „Line, nušviesk man pageltusį žodį, / Nušviesk mano tėvo dainoj apie karą“ – Alvydas Jegelevičius, „Baltas lino gyvenimas“.

Vienas iš Jėgerių bataliono kūrėjų, knygos „Partizanai: kovoti, išgyventi, nugalėti“ autorius, Lietuvos laisvės kovų tyrinėtojas vrs. Ernestas Kuckailis pristatė Leipalingio kraštotyros muziejaus ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro rengtą parodą „Pietų Lietuvos partizanai. Pasienio sritis“.

Padėkos žodį šventės dalyviams, rėmėjams tarė Varėnos savivaldybės vicemeras Tomas Šimukonis ir partizano Juozo Jakavonio-Tigro duktė, Seimo narė Angelė Jakavonytė su viltimi, kad

Skambėjo smagios dainos

samblis „Kregždutės“, vadovė Birutė Eišmantienė; Alvydas Jegelevičius su gitara; Alytaus r. kultūros centro Alovės skyriaus kolektyvai – „Varčios aidai“ ir „Susiedai“; Žiūrų kaimo folkloro ansamblis, vadovė Virginija Paulauskienė.

Visos dainos gražios, patriotiškos, dažniau – liūdnos, „sušaudytos“: „Akmenėlis ar neteko žado / Nuo žinios baisios ir neramos“, „Ir berželis, ir žilvitis žalias / Ilgesiu pravirks gailiai“,

šios ir panašios dainos dar skambės ir jaudins širdis.

Pabaigai – visi šventinio renginio dalyviai, susikibę už rankų kartu dainavo tautišką dainą „Ažuolai žaliuos, žemėj Lietuvos“, kurios žodžių ir muzikos autorius – Kęstutis Vasiliauskas. Visų širdis palietė žodžiai, kad ir šie – „Tu tokia brangi, žeme mūs gimta. / Tau mintis šviesi, tau širdy vieta“.

Autorės nuotr.

Sveikiname

Jubiliejaus proga sveikiname ilgametę darbuotoją – „Tremtinio“ vadovę, LPKTS valdybos ir tarybos narę **Audronę KAMINSKIENĘ** ir linkime neblėstančios energijos, ryžto ir išminties siekti užsibrėžtų tikslų, nuveikti dar daug darbų. Gyvenimas lai būna kupinas teigiamų emocijų, nepamirštamų akimirų, ateitis – šviesi, džiaugsminga, pripildyta meilės, Dievo palaimos ir vidinės ramybės.

LPKTS vadovybė ir bendruomenė

Nuoširdžiai sveikiname jubiliejaus proga **Birutę CIBULSKIENĘ**, ilgametę tarybos narę, buvusių tremtinių choro „Atmintis“ dainininkę. Linkime išsaugoti skambią dainą.

Lai šią dieną prisimena kas metai,

Artimieji ir visi draugai.

Ir kas kartą linki daugel metų.

Pragyvent laimingai ir sveikai!

LPKTS Alytaus filialas

Nuoširdžiai sveikiname jubiliejaus proga filialo tarybos narį, buvusių tremtinių choro „Atmintis“ dainininką **Liudą KRIČENĄ**, daug laiko aukojantį filialo renginiams: stovintį su vėliava prie partizanų paminklų, žygiuojantį eisenose, dalyvaujantį visuomeniniame gyvenime.

LPKTS Alytaus filialas

Nuoširdžiai sveikiname 85-ojo jubiliejinio gimtadienio proga filialo narę, buvusią tremtinę **Adelę DRUNGILIENĘ**. Linkime, kad likimas dovanotų dar daug daug metų su mylimais žmonėmis, dar daug žydinčių pavasarių, saulėtų vasarų, auksinių rudens dienų, stiprios sveikatos. Lai didžiausiu atpildu būna Aukščiausiojo malonė.

LPKTS Palangos filialas

75-ojo gimtadienio proga sveikiname **Reginą BRUŽIENĘ** ir linkime neblėstančios energijos, daugybės džiugių akimirų, svajonių išsipildymo, būkit kupina entuziazmo, sveikatos, Dievo palaimos.

LPKTS Utenos filialas

70-ojo jubiliejinio gimtadienio proga sveikiname filialo valdybos narį, buvusį tremtinį **Algirdą TURČINAVIČIŲ**. Linkime sveikatos, prasmingos veiklos, teigiamų emocijų ir puikių akimirų.

LPKTS Tauragės filialas

Gerbiami Zita ir Donatai ŽIAUGROS,

Pavasaris, ruduo – Jūs visada drauge,

Žiemą ir vasarą – Jūs visada šalia,

Ir šventės, ir draugai – Jūs visada kartu,

Nelaimės ar vargai – petys petin abu.

Sveikiname smaragdinių vestuvių metinių proga. Linkime stiprybės, sveikatos ir Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS Rokiškio filialas

Rugpjūčio mėnesio atmintinos datos

- Prieš 100 metų, **1924 m. rugpjūčio 1 d.** Marijampolės aps., Klebiškio vls., gimė Tauro apygardos štabo Žvalgybos skyriaus viršininkas ir Geležinio Vilko rinktinės vadas Kazys Algirdas Varkala-Daumantas (žuvo 1948 m. kovo 17 d., Prienų aps., Prienų vls., Čiudiškių k.).

- Nuo **1949 m. rugpjūčio 1 d.** Prisiikėlimo apygardos vadas Povilas Morkūnas-Rimantas paskirtas Vakarų (Jūros) srities vadu, o Prisiikėlimo apygardai vadovauti paskirtas ltn. Juozas Paliūnas-Rytas.

- **1945 m. rugpjūčio 1 d.** prie Neždingės bažnytkaimio įvyko Dzūkų grupės vado Kazimieraičio ir Merkinės-Alovės valsč. veikiančios partizanų kuopos vado Adolfo Ramanausko-Vanago susitikimas, kurio metu įkurta Merkio rinktinė. Bendra-

me vadų ir juos lydėjusių štabų pareigūnų pasitarime nutarta prijungti Vanago vadovaujamą junginį prie Dzūkų grupės, sudarant jo veikimo teritorijoje Merkinės batalioną, kuriam vadovauti paliktas Vanagas. Netrukus Vanagas buvo paskirtas vadovauti Merkio rinktinei, į kurią, be Merkinės bataliono, įėjo Marcinkonių ir Druskininkų batalionai.

- **1945 m. rugpjūčio 1 d.** įkurta stipriausia ir geriausiai organizuota Žemaičių apygardos rinktinė – Šatrijos, vėliau – Atsikūrimo. Kaip ir kitos rinktinės, įkurta LLA Vanagų pagrindu. Rinktinės veiklos zona – Telšių ir Plungės valsčiai.

- **Rugpjūčio 2-oji** – Tarptautinė romų holokausto atminimo diena. 1944 m. rugpjūčio 2 d. buvo sunaikintas čigonų lageris Aušvico-Birkenau koncentra-

cijos stovykloje Lenkijoje. Nužudyta apie 3 tūkst. jame kalintų romų tautybės žmonių.

- **1873 m. rugpjūčio 4 d.** Kateliškių kaime (dabar – Biržų r.) gimė Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Alfonsas Petrusis.

- **1948 m. rugpjūčio 4 d.** įvyko Rytų Lietuvos (Karaliaus Mindaugo) srities vadų sąskrydis. Jame buvo nutarta siųsti į vyriausiąją vadovybę srities vadą J. Kimštą-Žalgirį ir J. Šibailą-Dieduką (DKA štabo viršininką).

- Prieš 150 metų, **1874 m. rugpjūčio 10 d.**, Vilkmargės aps., Taujėnų vls., Užulėnio k., gimė tarpukario Lietuvos Respublikos politikas, 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona (žuvo per gaisrą 1944 m. sausio 9 d.,

Klivlende (JAV)).

- **1948 m. rugpjūčio 10 d.** žuvo Tauro apygardos vadas ltn. J. Aleščikas-Margis, Gediminas, Rymantas. Karinė čekistų grupė ieškodama partizanų Kauno aps., Garliavos vls., Jonučių k., Kazio Dagilio sodyboje, surado bunkerį, kuriame slėpėsi keturi partizanai. Kilus susišaudymui J. Aleščikas buvo nukautas. Kartu su juo žuvo rinktinės žvalgybos viršininkas Kazimieras Brunza-Papartis, Dariaus ir Girėno kuopos vadas Juozas Skučas-Šaulys. Žuvusiųjų kūnai buvo nuvežti į Kauno saugumo būstinę. Užkasimo vieta nežinoma.

- Prieš 70 metų, **1954 m. rugpjūčio 10 d.**, Kauno aps., Žiez marių r., Dūdiškių k., žuvo paskutinis Didžiosios Kovos apygardos partizanas Vincentas Zablackas-Kėkštas.

Pažintis prie Laptevų jūros

Pabaiga. Pradžia Nr. 27 (1577)

Marytės Tamulevičiūtės-Čaplikienės pasakojimas

Esame iš tos pačios dzūkų Tamulevičių iš Marcinkonių šeimos. Mano tėvelis Tomas Tamulevičius (1923–1953, kaimynai jį vadino Tamošiumi) buvo Lietuvos kariuomenės kapitono Prano Tamulevičiaus brolis. Žinau, kad mūsų senelis Pranas keturis kartus buvo išvykęs užsibrbti į Ameriką, statėsi pastatus, pirkto žemę. Jis su močiute Agota buvo nutaręs, kad 60 ha ūkis po jų mirties atiteks mano tėveliui, o jo broliai ir seserys gaus išsilavinimą, specialybes, dukros – kraičius. Buvo padaryta tik graži pradžia, tačiau giminės gyvenimą sujaukė sovietinė okupacija: trėmė į Sibirą, konfiskavo žemę ir mišką, įsteigė kolūkius, mūsų sodybos ūkiniuose pastatuose kolūkis įkūrė fermą.

Tėvelis su kaimynystėje gyvenusia Elžbieta Miškinyte (1919–2008) sukūrė šeimą ar ne 1946 metais. Pamenu, mama pasakojo, kad ji vaikystėje lankė lenkišką mokyklą, nes lietuviškos Marcinkonyse nebuvo. 1933 m. paminint Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto 500 mirties metines pastatytas dvikryžmis kryžius. Jo statymą inicijavo Marcinkonyse veikęs šv. Kazimiero draugijos skyrius. Nuo 1935 m. mama su draugėmis dainavo bažnyčios chore, buvo įstoję į šv. Kazimiero draugiją. Nešiojo

kišenėje ir parsinešti po saujelę grūdų, kad galėtų mums išvirti sriubos. Deja, kartą patikrinimo metu tuos kelis šimtus gramų grūdų pas ją rado... Užvedė bylą, padarė parodomąjį teismą. Jo metu mama ir papasakojo, kad šeima badauja, ji tik viena dirba, nes seneliai – per seni, o mes – dar mažamečiai ar kūdikiai. Pabarė ją teisėjas, bet paleido. Tada sukilo kelios vietinės moterėlės, sakydamos, kad rusus už vagystę sodina į kalėjimą, o „litovką“

Tamulevičių šeima Sibire: močiutė Agota, mama Elžbieta, vaikai Juozukas, Marytė ir Omutė. 1953 m.

mokestį, nes kitaip mus išvarys iš savo namų... Kilo panika, mama išsipasakojo savo istoriją, apie skurdą ir neteisības. Vienas iš jų, matyt, dar turėjo padorumo, kad susijaudinęs pasakė, jog pabandys mamos vardu mums grąžinti nuosavybę, jei tik kažkas neprotuos. Taip ir atsitiko, po kurio laiko sodyba buvo jau mūsų šeimos turtas... Tėvelio broliai Jonas ir Juozas pasitraukė į Vakarus per Vokietiją, paskui pasiekė JAV, sesuo Jonė ištekėjo už Jono Valentukevičiaus ir gyveno Kabeliuose, Petras išvyko studijuoti, paskui irgi ištemtas į Krasnojarską, nors buvo tapęs Tamulaičiu... Sugrįžęs gyveno Vilniuje. Juzė ištekėjusi gyveno Gardine, vėliau persikėlė į Druskininkus.

Aš mokiausi Marcinkonyse, 1969 m. baigiau vidurinę mokyklą (XI abiturientų laida), paskui įstojau į prekybos mokyklą. Daug metų išdirbau prekyboje, ištekėjau už Tomo Čapliko (1945–2017), užauginome vaikus Saulių ir Rasą, kurie gyvena Vilniuje ir Druskininkuose. Vyrui mirus, sodyboje Marcinkonyse gyvenu viena...

Elžbietos Miškinytės-Tamulevičienės (1919–2008) pasakojimas

Buvo 1951 metų spalio 2 dienos rytas. Apie 7 valandą prie namo sustojo mašina, ginkluoti vyrai suėjo į namą ir liepė rengtis kelionei. Leido pasipjauti

o stalą ir suolus pasidarėme patys.

1952 metų kovo 19 dieną gimė dar vienas šeimos narys berniukas, kurį pavadinome Juozuku. Tremties sunkumų ir nepriteklių išvargintas vyras susirgo širdies liga, 1953 metų kovo 27 dieną mirė, ten buvo ir palaidotas.

Kolūkyje dirbau daugiausia laukuose, taip pat valiau grūdus, išvalytus reikėdavo nešioti į džiovyklą, kuri buvo antrame aukšte. Nešdavome maišuose po 20 kg. Darbas buvo pamaininis, todėl dažnai tekdavo dirbti ir naktimis.

Brigadoje buvome devynios moterys. Be to, dirbome ir daržuose, sodinome kopūstus, svogūnus, agurkus ir juos prižiūrėjome. Už darbą mokėdavo pagal išdirbtus darbdienius, daugiausia – grūdais. Po vyro mirties vienai išmaitinti šešių asmenų šeimą buvo labai sunku, todėl valdžia dar skirdavo šiek tiek grūdų papildomai. Visi džiaugdavosi, jei fermoje krisdavo koks arklys, tada ant tremtinių stalo atsirasdavo ir mėsos, visiškai nesvarbu, iš kur ji ir kokio.

Negaliu skųstis vietiniais žmonėmis, kaip ir visur, buvo ir gerų, ir blogų. Geriau pažinę tremtinius vietiniai žmonės pasakojo, kad valdžia jiems aiškino, kad atveš banditus ir bus kam dirbti kolūkyje.

1955 metų balandžio pabaigoje mane pašaukė brigadininkas ir pasakė, kad mes atleisti nuo tremties ir galime pasirinkti – ar likti gyventi čia, ar važiuoti

Juozukas prie tėvelio Tomo Tamulevičiaus kapo Sibire. 1956 m.

uniformines kepuraites su trispalvėmis juostelėmis. Už tai lenkų valdžios buvo stumdomos, vėliau suimtos ir vedamos apklausai, pėsčiomis kelias mergaites nusivarė net į apskrities centrą Gardiną. Ten išlaikė tris paras, prigrasino bausmėmis, bet paskui paleido.

Tėveliams 1948 m. gimė dukrelė Onutė. Aš pasaulį išvydau 1950-aisiais. Kai 1951 m. spalio pradžioje mus trėmė į Sibirą, buvau pusantrų metų, tačiau mama jau laukėsi trečio vaikelio. Tad Juozukas (1952–2018) gimė po pusmečio Krasnojarsko krašte, Kansko r., Ivanovkos gyvenvietėje. Dėdės Prano Tamulevičiaus šeima jau dešimt metų vargo Jakutijoje.

Žinoma, aš buvau per maža, kad prisiminčiau pačią tremtį. Į Lietuvą sugrįžau penkerių metų neturėdama. Tačiau apie skausmus tremtyje daug mums kalbėjo mama...

Mama yra pasakojusi, kad tremtyje dirbo grūdų sandėlyje, bet šeima badavo. Tada sumanė po darbo paslėpti

paleidžia... Viešai teisėjo buvo paaiškinta, kad sprendimas toks, nes pasodinus mamą, reiks senelių namuose maitinti jos tėvus, o vaikų namuose – tris mažamečius. Kas pigiau valstybei?

Pagal LGGRTC duomenis, iš Marcinkonių trėmė: Tomą Tamulevičių (1923–1953), jo žmoną Elžbietą Miškinytę-Tamulevičienę (1919–2008), Tomo tėvus Praną Tamulevičių ir Agotą Trainavičiūtę-Tamulevičienę, jų vaikus Onutę (g. 1948 m.) ir mane, Marytę. Kartu, bet tik kitame ešelone, nukeliavo į Sibirą ir kaimynai Marcelė Tamulevičienė bei Adolfas Tamulevičius.

Lietuvoje savo namus radome apleistus, užimtus svetimų žmonių. Mamai pasisekė gauti leidimą juose apsigyventi ir mums. Močiutė Agota jau nevaikščiojo, o, galima sakyti, tik šliaužiojo. Senelis irgi jau sveikatos neturėjo, skundėsi galvos skausmais. Tad gyvenome labai blogai. Po kurio laiko atėjo du vyrai iš rajono ir Marcinkonių apylinkės ir pareikalavo mamos sumokėti nuomos

Iš Sibiro parvežti Tomo Tamulevičiaus palaikai pašarvoti namuose Marcinkonyse. Prie karsto žmona ir trys jų vaikai Onutė, Marytė ir Juozas, 1990 m.

paršiuką, taip pat leido pasiimti ir daugiau daiktų, išskyrus grūdus. Išvežė į Druskininkus. Ten susodino į gyvulinius vagonus ir traukinys pajudėjo.

Kelionė iki Krasnojarsko srities truko 17 parų. Buvo jau beveik 20 laipsnių šalčio. Stotyje atvykę tremtinių pasiimti kolūkių pirmininkai derėjosi, kas kurias šeimas ims. Jiems reikėjo darbingų žmonių, o mūsų šeimoje tokių buvo mažai. Mus ištrėmė 6 žmonės: mane, vyrą, du senus vyro tėvus (tėvui buvo 90 metų, motinai 85 metai) ir du mažus vaikus. Mūsų niekas nenorėjo imti, tada traukinio komendantas paskirstė kiekvienam kolūkiui po kelis vagonus. Visus susodino į mašinas ir vežė dar apie 50 km. Nuvežė į Georgijevsko apylinkės Ivanovkos gyvenvietę ir paskirstė, kas ir kur turės gyventi. Vieni pateko pas vietinius žmones, kiti gavo tuščius namus. Mes apsigyvenome atskirame name. Jame buvo vienas kambarys su duonkepe ir geležine krosnele. Buvo dar kelios lovos,

į Lietuvą. Daugiau į darbą nėjau, kolūkio kontoroje išsiėmiau leidimą ir gegužės 17 dieną išvažiavome namo. Gegužės pabaigoje jau buvome namuose. Tačiau ir čia nebuvo lengva, vienai reikėjo užauginti tris vaikus, palaidoti vyro tėvus. Bet tai buvo gimtieji namai, o ne svetimas kraštas.

Kai 1990 metais lietuviai savo artimųjų palaikus ėmė gabenti iš Sibiro, tėvo palaikus sumanė parsivežti ir mano vaikai. Parašė laišką buvusiems kaimynams ir gavo atsakymą, kad žino, kur yra mūsų tėvo kapas. Tų pačių metų gegužės mėnesį visi trys vaikai išvažiavo parsivežti tėvo palaikų. Kai kurios vietos vaikams priminė čia jų praleistą vaikystę, buvę kaimynai juos svetingai priėmė ir padėjo aikštinti palaikus. Dabar jo palaikai ilsisi Marcinkonių kapinėse. (Močiutės Elžbietos atsiminimus užrašė jos anūkė, sūnaus Juozo dukra Virginija Tamulevičiūtė, 1996 m. vasaris).

Parengė Stanislovas ABROMAVIČIUS

Laisvė turi būti kiekvieno žmogaus širdyje

Indrė MAKARSKIENĖ

Birželio 29 dieną Telšių rajono Pašatrijos dvaro sodyboje įvyko XIII politinių kalinių, tremtinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydis „Laisvė – tai turtas“. Renginio organizatorė – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) Telšių filialo taryba.

Šv. Mišias aukojęs Luokės Visų Šventųjų bažnyčios klebonas kun. Romas Starkutis kvietė melstis už gyvus ir Amžinybėn išėjusius buvusius tremtinius, politinius kalinius, Laisvės kovų dalyvius. Jis pabrėžė, kad maldų reikia ir už tuos, kurie, paniekdami kitų šalių laisvę ir netausdami žmonių gyvybių, pasaulyje kelia chaosą. Kunigas paminėjo vieno prancūzų filosofo pasakytą frazę, kad visą gyvenimą ieškojęs esmės ir prasmės, jis tik prieš mirtį suprato, kad jam reikia ramybės, kurią teikia Dievas. „Kai gimstam – žemei gimstam, o kai mirštam – gimstam Dangui, – sakė kunigas, ir pridūrė, – kad mūsų laikas žemėje turi būti prasmingas“. Kun. R. Starkutis prisiminė, kaip būdamas klieriku, kapinėse išvydo antkapyje iškaltą užrašą: „Jei Tave būtų galėjusi išgelbėti meilė, Tu niekada nebūtum miręs“. Dvasininko teigimu, žemiškoji meilė, kad ir daug jos turėtume, yra mirtinga, tik dangiškoji meilė, kurią teikia Dievas, yra begalinė, mus gelbėja ir teikia ramybės.

Klebonas palaimino juodos duonos kepalėlius, padėtus ant telšietės R. Ūkelytės prosenelio austro rankšluosčio, ir linkėjo, kad Laisvė būtų gerbiama ir išsaknytų kiekvieno žmogaus širdyje.

Po šv. Mišių sugiedotas Lietuvos Respublikos himnas. LPKTS Kuršėnų filialo pirmininkė Irena Butvidienė kartu su kraštiečiais Telšių filialui įteikė nuostabų Dievo Motinos paveikslą. Jis kartų kartoms primins, kaip svarbu varge ir džiaugsme kelti akis ir širdis prie Dangiškosios Motinos. Renginio dalyviai sugiedojo LPKTS Telšių filialo himną, kurio teksto autorė – tremtyje gimusi telšietė, poetė E. Borusevičiūtė-Sidlauskienė.

LPKTS Telšių filialo tarybos nariai A. Cicėnienė, R. Ūkelytė, K. Kazlauskas ir V. Danupas pristatė literatūrinę muzikinę kompoziciją „Po svetimu dangumi“ (režisierė – R. Ūkelytė). Jos metu skambantys tekstai, dainos ir giesmės nukėlė į tuos laikus, kai mūsų tautos žiedą pasiglemžė trėmimai. Tai patyrusių asmenų lūpomis papasakotos istorijos apie maldos galią, šventą Kūčių paminėjimą važiuojančio traukinio vagone, ilgai lauktus namiškių laiškus, vidinį pokalbį su beržu, kuris leido savo tošies dalelę panaudoti laišku artimiesiems parašyti.

LPKTS Telšių filialo pirmininkė R. Chmieliauskienė pristatė sąskrydžiui skirtą atributiką, vaizduojančią laiškutį ir gėlytę. Ji prisiminė, kaip artimieji iš Lietuvos į Sibirą siųsdavo laiškus su džiovintais gėlių žiedais, kurie ir džiugindavo, ir nešdavo skausmingą Tėvynės pievų ilgėsį. R. Chmieliauskienė padėkojo visiems renginio dalyviams, tarp kurių buvo ir trylikta, ir pirmą kartą dalyvaujančiųjų. Už didžiulę organizacinę pagalbą pirmininkė padėkojo pavaduotojui S. Čekanauskui

ir Telšių filialo tarybos nariams. Ypačinga padėka skirta buvusiam tremtiniui V. Kondratui, kuris jau trylikta kartą savo valdose priėmė sąskrydžio dalyvius.

Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos Telšių skyriaus pirmininkas, Seimo nario Mindaugo Lingės padėjėjas Julijonas Ši-

Vytautas Kondrotas

Kai iškovojom – džiaugėmės, tik ar visi?

Nejaugi vėl sugrįžta monstrai godūs,

O mes per sniegą brisime basi?

Ažuolo vainiku apdovanotas vardivininkas, tvirtybe alsuojantis Tėvynės patriotas, Laisvės gynėjas Petras Grušas, į renginį atvykęs su žmona Zita.

su tėvais grįžo į Lietuvą. Ji pristatė seną savo senelio albumą, kuriame įamžintos tremties akimirkos.

LPKTS Telšių filialo tarybos vardu R. Ūkelytė padėkojo pirmininkei R. Chmieliauskienei už vadovavimą, atsidavimą ir rūpestį, sielos dosnumą, širdies šilumą ir vidinį grožį. Didžiulę puokštę skambių dainų są-

LPKTS Telšių filialo pirmininkė Regina Chmieliauskienė (3-ioji iš kairės)

Sąskrydžio šeimininkai, organizatoriai, svečiai ir dalyviai

leika papasakojo, kad jo senelis Juozas Šileika buvo politinis kalinys, o močiutė Jadvyga dainavo tremtinių chore. Seneliai jau iškeliavę Amžinybėn, o jų anūkas Julijonas padėkojo už galimybę sąskrydyje pabūti kartu su jų likimo sesėmis ir broliais.

Iš Kretingos į sąskrydį atvyko daug metų tremtyje praleidęs Eugenijus Valatka su žmona Aldona. Žmona pasidžiaugė, kad vyras šiemet buvo apdovanotas Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos „Lietuvos ažuolų“ auksiniu ženkle.

LPKTS Mažeikių filialo pirmininkas T. Januškevičius papasakojo, kad Vieکشniuose šiuo metu yra 16 aktyvių narių. Jis ilgesingai padėklamavo tremtyje sukurtus eilėraščius. Viename jų paminėta mūsų šalies vertybė – Laisvė ir su ja susijęs retorinis klausimas:

Džiaugiuosi, neskriaudė likimas nuolatos,

Kentėjau šaltį, mirtį aš mačiau, Mačiau, jakutas drožia sušalusią lokieną,

O man iš alkio seilė tįso iš burnos.

Mačiau, kaip troškom Laisvės išsvajotos,

Lietuvos šaulių sąjungos Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės atstovas V. Ringys perdavė rinktinės vado linkėjimus ir renginio dalyvius paragino į visus istorinės atminties renginius kartu vestis jaunosios kartos atstovus. Džiugu, kad sąskrydyje turėjome galimybę pasveikinti vienos šeimos trijų kartų atstovus: jauniausią dalyvę Dianą, jos mamytę Aureliją ir senelį Vincą Danupus.

Iš Telšių atvykusi Marija Vaitkevičienė susirinkusiesiems papasakojo, kad gimė Jakutske, 1962 m. iš tremties

skrydžio dalyviams įteikė žemaičių ansamblis „Mes kitokie“ (vadovas A. Martinkus).

Renginį vedė tremtinės ir politinio kalinio dukra I. Chmieliauskaitė-Markskienė. Prie didelio bendro stalo sąskrydžio dalyviai dalijosi pašventinta duona, prisiminimais ir naujų renginių sumanymais.

LPKTS Telšių filialo taryba nuoširdžiai dėkoja sąskrydžio dalyviams, kurie jau trylikta kartą susirinko kartu paliudyti, kad „Laisvė – tai turtas“.

Išėkitės ramybėje

Genovaitė Trinkaitė-Norienė
1934–2024

Gimė Šiaulių r., Verbūnų kaime. 1951 m. kartu su tėvais ištremta į Sibirą – Irkutsko sr., Zalarių r., Saganovo kaimą. Tremtyje iš pradžių dirbo kolūkyje, vėliau tapo apskaitininke. 1957 m., po rehabilitacijos, grįžo į Lietuvą, apsigyveno Šiauliuose. Dirbo ekonomiste. Ištekojo už tremties draugo Leono Noro. Užaugino dukterį Iloną. 1999 m. įstojo į LPKTS Šiaulių filialą. Kol sveikata leido, abu su vyru aktyviai dalyvavo filialo veikloje. Palaidota Šiaulių rajono Kužių kapinėse.

Užjaučiame velionės dukters Ilonos šeimą, anūkus ir proanūkius, seserų šeimas, artimuosius.

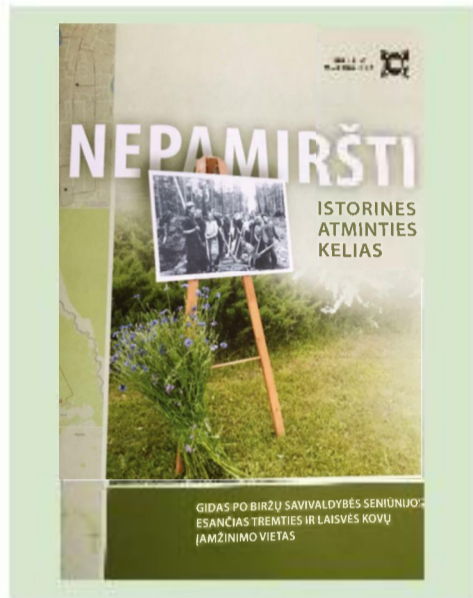
LPKTS Šiaulių filialas

Istorija – kuri nesibaigia

Irutė VARZIENĖ

Kiekvieną Birželio 14-ąją Biržų buvę tremtiniai ir geros valios žmonės susitinka buvusioje geležinkelio stotyje. Prie kopyltstulpio (autorius A. Butkevičius), skirto tremčiai atminti, aukojamos šv. Mišios, skaitoma tremties poezija, vis tas pats graudulys, klausant prisiminimų, ir daina – kaip malda „Kur tas dulkėtas traukinys taip toli nukeliavo“. Per paskutinį dešimtmetį žilagalvių Sibiro vaikų skaudžiai mažėja, su baltomis chrizantemomis jie vis dažniau rikiuojasi paskutiniam atsisveikinimui.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Biržų filialo 35-mečio proga prisimename išėjusiuosius, kurie rūpinosi Biržų istorinės atminties išlikimu, rinko, sistemino informaciją, vedė renginius, buvo ir yra svarbi Biržų tapatybės dalis: Erena Aukštuolienė, Sigita Arminienė, Aldona Černiauskienė, Povilas Stakionis, Valentinas Dagnas, Bronius Skiauterė, Jonas Morkūnas, Pranė Nauburienė, Viliusė Baltušienė, Gražina Navalinskienė, Petras Motiejūnas ir tylieji mūsų broliai ir sesės, per dešimtmečius buvę kartu: Petras Kaupas, Arvydas Aukštuolis, Algis Valiulis, Lena Kaziliūnienė.

Pirmasis Biržų filialo pirmininkas Vytautas Linkevičius, inicijavęs kopyltstulpio mokytojams, buvusiems tremtiniams, statybą, prisiminė, ką pasakė 1988 m. pirmajame buvusių tremtinių susitikime: „Aš gimiau ten, Sibire, aš negirdėjau vagonų ratų bildesio, nemačiau, kaip išmeta lavonus iš važiuojančio traukinio, bet visada prisimenu mamos žodžius apie paslaptinę Tėvynę, kurios neišsivaizdavau, tik žinojau, kad ten auga labai skanūs obuoliai“. Tėviškės obuoliais kvėpiantys siuntiniai gyvi kiekvieno buvusio tremtinio atminty ir širdy.

Dvidešimt šešerius metus (1996–2023) Biržų buvusiems tremtiniams vadovavusi Danguolė Žiūkienė yra apdovanota Gabrielės Petkevičaitės-Bitės medaliu už istorinės atminties išsaugojimą, vertinama ne tik dėl daugybės projektų, bet ir už bendrystės dvasią, tikrą rūpestį buvusių tremtinių reikalais. Jos lyderystės metais atnaujintas memorialas Papilyje, Švyturio gatvėje, Biržuose įrengtos atminimo lentos S. Giedrikui-Giriečiui, prie Biržų katalikų bažnyčios tvoros, kur buvo niekinami partizanų kūnai, pastatyti žymenys rezistencijos kovų vietose Mieleišiuose, Griaudėje,

Nuotr. iš Biržų krašto muziejaus „Sėla“

Biržų girioje, Astrave.

Šiandien aktyviausi yra: Vidutis Gasiūnas, Irena Džiūvienė, Genovaitė Kubilienė, Emilija Žalienė. Buvusių tremtinių būstinėje 35-erius metus kantriai visų laukia Marija Dagienė, pulkininko Jono Variakojo dukterėčia, filialo finansininkė, sekretorė, archyvarė. Buvusių tremtinių chorui „Tremties aidai“ nuo įsikūrimo 1990-aisiais vadovauja Laimutė Auštuolienė, ypatingo pasišventimo žmogus, gebanti burti bendrai veiklai.

Manome, labai svarbu, kad paminklai kalbėtų. Ir ne tik per šventes. Būtent todėl 2013-aisiais Biržų girioje, istorinėse 1863–1834 m. sukilimo ir pokario kovų vietose buvo įrengti penki informaciniai standai. Nuoširdi padėka buvusiam urėdui R. Gaudiešiui ir specialistei J. Brubiūvienei. Džiaugiamės, kad ir Biržų rajono savivaldybė, Biržų krašto muziejus „Sėla“, Biržų kultūros centras, Biržų miškininkai, seniūnai visada geranoriškai bendradarbiauja, prižiūri istorines vietas.

Biržų kuopos jaunieji šauliai, pasirašę bendradarbiavimo sutartį su Biržų filialo nariais, yra ta jėga, kuri teikia vilties išsaugoti, prisiminti. Jie ne tik tvarko paminklus, kartu dalyvauja renginiuose, bet ir neša tremtinių vėliavą tradiciniame Ariogalos sąskrydyje.

Viliamės, kad vėl Biržų filialui vadovauti sugrįžęs Vytautas Linkevičius sustiprins visų valią būti tiesos pusėje ir drąsiau, atviriau reikšti poziciją – nes mūsų atmintis nuolat išbandoma.

Biržų krašto muziejaus „Sėla“ ekspozicija taip pat pasakoja skaudžią tremties, rezistencinės kovos istoriją: kabliai sieliams plukdyti, tremtyje stiprinę ir sugrįžę daiktai, laiškai, „signalinis sąsotėlis“, rašomoji mašinėlė, futliaras, kuriame parvežti tremtinių palaikai, B. Krivicko atminimo ženklai,

Išsėkitės ramybėje

Algirdas Slavinskas 1939–2024

Gimė Marackų k., Kazlų Rūdos valsč., ten ir gyveno. Mokėsi vietos pradžios mokykloje. 1948 m. gegužę, per Didįjį lietuvių trėmimą, kai trėmikai įsiveržė į jų namą, broliukas Julius buvo nepastebimai iškeltas pro langą į kiemą ir išvengė tremties. Šeima – tėvai, Algirdas ir dvi sesutės – atsidūrė Maklakovo gyvenvietėje prie didžiosios Sibiro upės Jenisėjaus, Krasnojarsko krašte. Ten buvo daug lietuvių tremtinių, nemažai buvo ir iš Kazlų Rūdos apylinkių. Susibūrė lietuvių bendruomenė: kartu šventė šv. Kalėdas, Velykas, dainavo lietuviškas dainas. Šeima grįžo į Lietuvą 1959 m. Algirdas iš Sibiro buvo paimtas į sovietinę armiją. Tarnavo tolimajame Vladivostoke. Grįžęs neakivaizdiniu būdu studijavo geografiją. Mokytojavo Višakio Rūdoje, Bagotoje, vadovavo Kazlų Rūdos turizmo stočiai. Su žmona Birute užaugino sūnų ir dukterį. Dalyvavo patriotiniuose renginiuose. Algirdas buvo šiltas, geranoriškas žmogus, doras katalikas. Padėdavo kaimynams, buvo jų labai gerbiamas. Mielas Algirdai, išsėkitės ramybėje tėviškės žemėje. Ilgai liksi mūsų atminty.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnų, dukterį ir artimuosius.

Buvę Kazlų Rūdos tremtiniai

Jonas Dapkus 1929–2024

Gimė Telšių rajono Lauko Sodos kaime, Mortos ir Jono Dapkų šeimoje. 1944 m. sausio 14 d. penki vaikai buvo ištremiti į Novosibirsko sritį. Jų tėveliai buvo pasislėpę ir vaikus susirado po mėnesio. Tremtyje kirto medžius, dirbo sunkiai, gyveno barakuose po 30 žmonių. 1956 m. balandžio mėn. grįžo į Lietuvą. Tų pačių metų lapkričio 19 d. Jonas sukūrė šeimą su Sima Rimšaitė. Sulaukė dviejų dukterų. Buvo Tėvynės patriotas, mylintis Dievą ir žmones, tą jausmą perdavė savo vaikams, anūkams, sutiktiems žmonėms. Buvo aktyvus Telšių miesto bendruomenės narys, dalyvavo LPKTS veikloje. Palaidotas Telšių miesto Naujosiose kapinėse. Tebūna atviri Dangaus vartai ir palaimintas gyvenimas Amžinybės šviesoje.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną Simą, dukteris Violetą ir Jolantą su šeimomis bei visus artimuosius.

LPKTS Telšių filialas

Užjaučiame

Nuoširdžiai užjaučiame LPKTS valdybos ir tarybos narę, „Tremtinio“ vadovę **Audronę Kaminskiene**, mirus mylimam broliui Vincui Vitkauskui. Pasibaigus žemiškiems vargams, tegul Jo sielai būna lengva kelionė į Amžinybę.

LPKTS vadovybė ir bendruomenė, „Tremtinio“ redakcija

Į Amžinybę išėjus Alvydui Ališauskui (1944–2024), buvusiam Tomsko sr., Verchne K. r. tremtiniui, nuoširdžiai užjaučiame žmoną Onutę, dukterį Renatą, sūnų Dalių ir visus artimuosius. Telydi Jus paguoda ir dvasios stiprybė sunkią netekties valandą.

LPKTS Rokiškio filialas

Skelbimas

Rugpjūčio 18 d. (sekmadienį) įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Anykščių filialo visuotinis narių susirinkimas. **10.30 val.** Anykščių Šv. Mato bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už gyvus ir mirusius tremtinius, politinius kalinius bei jų artimuosius. **12 val.** susirinkimo pradžia Anykščių kultūros centro mažojoje salėje (II a., A. Baranausko a. 2). Po oficialios renginio dalies – dainos, sveikinimai ir vaišės, tai pat galėsime įsigyti knygų, susimokėti nario mokesčių. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

LPKTS Anykščių filialas

literatūrinės veiklos artefaktai, įrašyti į UNESCO registrą. Interaktyvioje lentoje – istoriniai faktai ir skaičiai, Biržų tremtinių likimų žemėlapis, partizaninių kovų istorija.

Tikimės, kad šis jubiliejinis informacinis leidinys suaktyvins domėjimą-

si partizanų, tremties istorija. Be to, jis turi ir praktinę paskirtį – palengvinti turizmo maršrutų rengimą, kai gyvųjų liudytojų sparčiai mažėja. Į žemėlapių įtraukti LPKTS Biržų filialo, bendruomenių, artimųjų sukurti, pastatyti istorinės atminties objektai.

Tremtinys
www.lpkts.lt

ISSN 2029-509X

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga
Įmonės kodas 300032645

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,
Tel. (8 37) 323 204, 8 667 39218
El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com
El. p. lpkts@lpkts.lt
Ats. sąsk. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365
AB „SEB“ bankas

Spausdino
spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai. Tiražas 800 egz.
Kaina 1,00 euras.

Akimirkos iš saskrydžio „Su Lietuva širdy“

